

ОРГАНІЧНА КАВА: ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ СВІТОВОГО РИНКУ

Е. А. Кіреєва, к. е. н., доцент,
бізнес-консультант

Глобальна економіка та світові ринки докорінно трансформуються в останні роки під впливом нових технологій, змін у поведінці споживачів та їх уподобань. Смаки споживачів все частіше змінюються і в сфері харчування та продовольства. У аграрному секторі популярності набуває виробництво продукції, яка відповідає стандартам екологічно чистої органічної продукції.

В значній мірі це обґрунтовано тим, що для суспільства головним трендом стає «бути здоровим». Засоби масової інформації, зовнішня реклама, каталоги, інтернет-блогери кожного дня пропонують займатись фітнесом, відвідувати SPA-процедури та харчуватись корисною (здоровою) їжею. Саме в такий спосіб у свідомості пересічного споживача формується думка про те, що здоров'я є головним елементом успішності та індикатором певного рівня добробуту [1].

Зростання попиту на органічну продукцію, в свою чергу, призводить до того, що спостерігається стрімке зростання обсягів виробництва органічної продукції, збільшення земельних площ, які зайняті під вирощуванням органічної продукції [2].

Ще одним фактором зростання популярності органічного виробництва є те, що все частіше воно позиціонується та популяризується, як ресурсозберігаюче сільськогосподарське виробництво, яке дозволяє максимально ефективно використовувати потенціал різних ґрунтів і агро-екологічних систем. Технології органічного землеробства доцільно застосовувати для виробництва практично всіх сільськогосподарських культур, включаючи зернові культури, садівництво та багаторічні насадження [3].

Сьогодні, основним трендом ринку органічної продукції у світі є концентрація попиту: близько 90 % органічної їжі та напоїв споживається у Північній Америці та Європі. В той же час, країни Африки, Азії, Латинської Америки виготовляють органічні продукти переважно для зовнішніх ринків. Найбільшою місткістю визначаються ринки органічної продукції США (43,1 млрд дол. США), Німеччини (10,5 млрд дол. США) і Франції (7,5 млрд дол. США) [4].

Традиційними продуктам, які вирощуються за органічними технологіями є зернові культури, фрукти, овочі. Але, популяризація здорового способу життя та екологічного харчування стають основою для розвитку ринку органічних продуктів та напоїв, серед яких важливе місце займає кава [5].

Сьогодні кава виступає найбільш споживаним безалкогольним напоєм. Обсяги продажу та попит на каву щорічно стрімко зростає. Найбільше кави споживають люди віком від 19 до 34 років, що обумовлено позиціонуванням кави не лише як гастрономічного продукту, а як стилю життя, невід'ємної частини образу молоді та успішної людини [6]. Світові тенденції ринку кави свідчать, що починаючи з 1990-х років попит на кавові зерна збільшився більш ніж на 50 % [7].

Найбільшим постачальником кавових зерен у світі є Південна Америка. Лідером у виробництві кавових зерен є Бразилія, з щорічним обсягом виробництва близько 55 млн. мішків по 60 кг. Країна має величезні плантації, що охоплюють близько 264 млн. га. До найбільших виробників кави слід віднести В'єтнам (25,5 млн мішків), Колумбію (14,6 млн мішків), Індонезію (11,5 млн мішків), Гондурас (7,5 млн мішків) і Ефіопію (7,3 млн мішків). У той же час, найбільша частка світового виробництва кави надходить на європейський ринок [8].

Глобальний ринок кави має низку особливостей, які виділяють його серед інших ринків продовольчих товарів. Зокрема, він ще далекий до свого насичення, адже функціонує в умовах зростаючого попиту, передусім на високоякісну продукцію. Контролюється цей ринок на 90 % транснаціональними компаніями, які займаються реекспортом і регіональною дистрибуцією [6].

Особливої популярності в останні роки набуває вирощування органічних кавових зерен. Органічна кава вирощується без використання синтетичних добрив, гербіцидів або інсектицидів. Все частіше споживачі, такі як спеціалізовані кав'ярні, мережі магазинів харчових продуктів та інші оптові клієнти, віддають перевагу саме органічній каві.

З метою оцінки динаміки розвитку ринку органічної кави проаналізуємо тренди зміни площ зайнятих під вирощуванням органічної кави у світі на рис. 1.

Найбільша земельна площа під вирощуванням органічної кави була зайнята у 2016 році, коли її розмір складав 933 950 га. У 2017 році відбулось незначне зменшення площі зайнятої під вирощуванням органічної кави – на 43 007 га у порівнянні із попереднім 2016 роком. Загалом, спостерігається стрімка динаміка зростання площ зайнятих під виробництво органічної кави, так у 2017 році у порівнянні із 2004 роком площі збільшилися на 714 804 га.

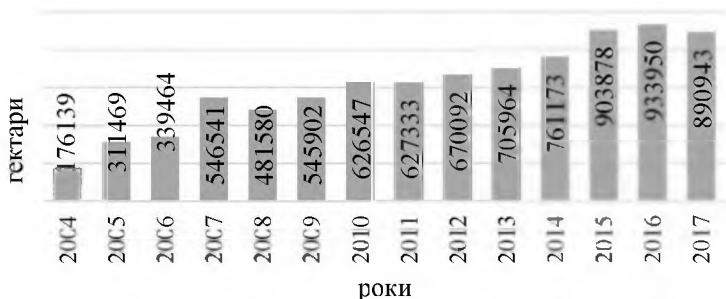

Рис. 1 Площі у світі зайняті під виробництвом органічної кави, 2004-2017 рр., гектарів

Джерело: сформовано автором за [10]

Отже, виробництво та споживання органічної кави стає все більш популярним у світі. Топ-10 країн за розміром земельних площ, зайнятих під виробництво органічної кави розглянемо на рис. 2.

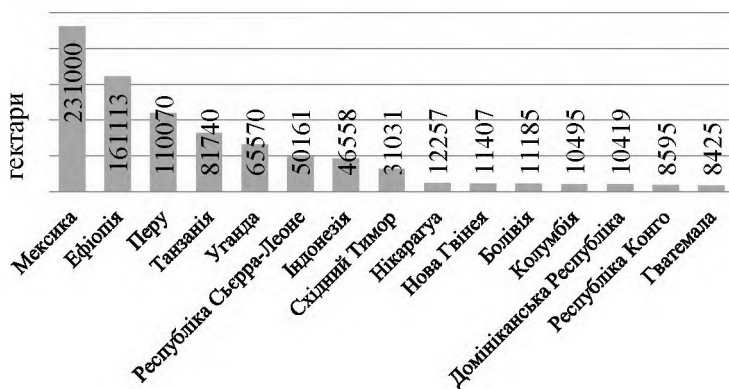

Рис. 2 Країни-лідери за площами, що зайняті під виробництво органічної кави у світі, га

Джерело: сформовано автором за [10]

Серед країн-лідерів виробництва органічної кави бачимо Мексику, Ефіопію, Перу, Танзанію, Уганду та інші.

Можливо припустити, що площі під виробництвом органічної кави зростатимуть і в майбутньому, що визначено популяризацією здорового способу життя та популяризацією кави як складовою іміджу сучасної людини. Споживання кави стає модною звичкою.

Погоджуємося з думкою, що зростанню світового ринку кави сприяє розширення асортименту кавових напоїв, збільшення способів приготування кави, наявність широкого вибору сортів і видів даного напою, збільшення кількості магазинів роздрібної торгівлі, кафе та кав'ярень, що спрощує доступ споживачів до кавової продукції [6].

Отже, проведене аналітичне дослідження свідчить, що ринок кави стрімко зростає, що обумовлено значним попитом на дану продукцію, яка все частіше набуває статусу модного атрибуту. Ринок органічної кави має подібні тенденції, особливо активне зростання спостерігається починаючи з 2015 року. Можливо визначити, що світовий ринок органічної кави в найближчі роки стрімко зростатиме та матиме відповідний вплив на внутрішній ринок України та формуватиме зміни в уподобаннях споживачів.

Список літератури

1. Ковальчук С.В., Забурмеха Є.М. Маркетингові цифрові технології у дослідженні споживачів органічної продукції. *Маркетинг і цифрові технології*. 2017, Том 1, № 1, с. 34-51. DOI: 10.15276/mdt.1.1.2017.3
2. Chaikin O., Kirieieva E., Slobodeniuk O. Environmental Management Certification: Socio-Economic Monitoring. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2018, Vol. 40, № 3, 297-306 p. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2018.28>
3. Singh I.S., Awasthi O.P., Rai N. and Gupta V.K. Organic Farming in Vegetable Crops. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/288808152_Organic_farming_in_vegetable_crops
4. Кирилов Ю.Є., Грановська В.Г., Крикунова В.М. Чинники та стимули розвитку органічного сегмента аграрного виробництва в країнах світу. *Економіка АПК*, 2018, № 7, С. 16-21.
5. Chaikin O. Corporate responsibility, ecological certification aspect. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 2014, Vol. 36, № 3. Pp. 463-470.
6. Зибарева О.В., Воронюк Т.А. Ринок кави в Україні: поточний стан та перспективи розвитку. *Економічний форум*, 2018, № 1, С. 25-29.
7. Sānger Ch. State of the global coffee market. *United Nations Conference on Trade and Development. 10th Multi-Year Expert Meeting On Commodities And Development*, 25-26 April 2018, Geneva.
8. Wróblewski Ł., Maciejewski G. and Mokrysz S. Consumer preferences on the coffee market in developing Central European Countries: on the example of Poland. doi:10.20944/preprints201809.0111.v1

9. Dankevych Ye., Dankevych V., Chaikin O. Ecologically Certified Agricultural Production Management System Development. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E Journal*, 2016, Vol. 2, № 4, p. 5-15.

10. The World of Organic Agriculture 2019. Available at: <https://www.organic-world.net>